

iz Boh. Bistrice, ki bo služil kot Cicerone pri izletu v Bohinj, pomagal mu bo tovariš Bihteršič iz Srednje vasi; M. Salberger z Jesenic, Jos. Žirovnik iz Gorij, Iv. Šemerl iz Lesec, Josip Ažman iz Žirovnice, E. Zavrl iz Begunj in Ivan Vresic z Ribnega.

Kot delegat na zborovanje na Duna: se voli tov. M. Gustin z Jesenic. Obenem se je po utemeljevanju tov. Iv. Šega sprejela soglasno in z navdušenjem resolucija za izboljšanje našega gmojnega položaja.

Delegatom letošnjemu glavnemu zboru „Zaveze“ se volijo tovarišici Ana Božičeva iz Kamne gorice in Ana Zevnikova iz Gorij ter tov. Janko Baraga z Javornika.

Po dokončanem vzporedju je kaj zanimivo predaval tov. Iv. Šega o pomenu roditeljskih sestankov. Sklepno je predlagal resoluciji:

a) Učiteljstvo radovljiškega okraja prični prirejati roditeljske sestanke.

b) Zastopnika učiteljstva v c. kr. okraj. šol. svetu naj delujeta na to, da kupi c. kr. okr. šol. svet potreben skioptikon, ki naj se rabi pri roditeljskih sestankih.*

Temu predavanju je dodal še nekaj opazk iz lastne izkušnje c. kr. okr. šol. nadzornik L. Stiasny. Profesor M. Pirnat pa izročal iskrene pozdrave učiteljstva kranjskega okraja.

S tem je bil izčrpan dnevni red in predsednik se v iskrenih besedah zahvali tako tovarišu predavatelju kakor tudi vsem navzočim.

Po zborovanju se je vnelo prav živahno življenje v znanih gostilnicah Wucherer in Legat. Žal, da je čas hitel bliskovito ter nas zopet razdružil na domovanja.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za brežiški in sevnjski okraj. O zborovanju učiteljskega društva za brežiški in sevnjski okraj, ki se je vršilo dne 7. t. m. v Dobovi, je „Učiteljski Tovariš“ eno poročilo že objavil. Gospod dopisnik se v tem poročilu spominja na jako laskav način vseh važnejših točk omenjenega zborovanja razen one, ki se tiče njegove lastne osebe. Prijetna dolžnost mi je torej, da dostavim izpuščeno.

Društvo je namreč naprosilo našega vrlega kolego g. I. Lapajnetu, ravnatelja mešč. šole v Krškem, da bi blagovoli kot strokovnjak prevzeti v našem društvu referat o združništvu in o sodelovanju učiteljstva pri njem. Dasi gospod ravnatelj v svoji službi ni več aktiven, vendar se je našemu povabilu drage volje odzval ter prihitel v sredo svojih mlajših tovarišev in nam je na zanimiv način razložil najpoglavnejše stvari iz združništva, nam dal kot učitelj z mnogoletnimi izkušnjami važne nasvete glede sodelovanja učiteljstva na združnem polju ter dal pojasnila na razna vprašanja. Pri tej priliki je daroval dobovski šoli en izvod svojega najnovejšega dela „Slovenski posojilničar“, kateri se kot vsi drugi njegovi spisi odlikuje po vsestranski temeljitosti. Ob koncu referata so mu vsi tovariši z glasnim odobravanjem in ploskanjem izrekli priznanje za njegovo podajanje, in g. predsednik se mu je v toplih besedah zahvalil v imenu društva za njegov trud.

Kakor je bil na obligatnem delu našega sestanka duša vsemu zborovanju g. rav. Lapajnetu, tako je on tudi največ pripomogel za izredno živo zabavo na neobligatnem delu našega zborovanja ko smo šli po dokončanem duševnem delu poskrbeti tudi malo za telo. Pri tej priliki je predsednik društva v izbranih besedah napil g. I. Lapajnetu kot vrlemu tovarišu, izvrstnemu šolniku in kot neumorljivemu prvoborilecu na učiteljskem in tudi na splošno kulturnem polju.

Ob 3. so se žal morali nekateri tovariši in tovarišice že z vlakom odpeljati, drugi pa so šli, kakor je že zadnji „Učit. Tovariš“ poročal obhajati 25 letnico v čateške toplice v istem dopisu omenjenih treh tovarišev.

Pripomniti je še treba, da smo pogrešali na tem zborovanju nekaj tovarišev iz bližnje okolice. Zborovanja se je udeležilo 25 tovarišev in tovarišic.

Zapisnikar.

* Okr. šolski svet je že sklenil nakup skioptikona.

Goriško.

Tolminsko učiteljsko društvo je priredilo na dan uradne učit. skupščine dne 28. junija, občni zbor s kaj zanimivim dnevnim redom. Razveselili so nas s svojim obiskom tudi mnogi tovariši in tovarišice iz goriškega okraja; s posebnim veseljem pa smo pozdravili g. Fr. Finšgerja, med učiteljstvom priljubljenega okr. šol. nadzornika goriškega, ki je pri zborovanju predaval o brezžičnem brzojavu. Vsi poizkusi z aparati so se izvrstno posrečili, tako da je bilo predavanje vsem poslušalcem pravi užitek.

Po predavanju se je vrinila na dnevni red točka: izplačevanje dijet za konferenco, ki pač ne sodi na društveno zborovanje. To omenjam, ker je prav zaradi tega odšlo mnogo učiteljstva in za poznejše točke ni bilo več pravega zanimanja. — Zapisnika slednjih dveh zborovanj sta se odobrila, potem ko ju je tajnik prečital. Predlog glede skupnega naročevanja „Učit. Tovariša“ se zavrne, ker bi to bilo sitno opravilo za društveni odbor; vsak zaveden učitelj mora pač vedeti, kaj je dolžan svojemu stanovskemu glasilu. — Soglasno smo sklenili, da pristopi naše društvo z enim deležem k „Učiteljskemu tiskovnemu društvu“.

Delegatom za „Zavezino“ zborovanje so bili izvoljeni: Kenda Matija, nadučitelj v Volčah; Rakovšček Jos., nadučitelj v Cerknem; Ant. Kutin, vod. c. kr. pripr. v Tolminu; Gomišček Rafaela, uč. na Ljubinju, Pavšič Dragica, uč. v Podmelcu, in Ana Sedej, uč. v Tolminu.

Na dopis tovariša P. Medveščeka so bili izvoljeni v odsek za polit. organizacijo učiteljstva: Josip Rakovšček, Fr. Kašca, Jos. Prijatelj in Ferdo Kavš.

Naslednje tri dni se je vršil v Tolminu risarski tečaj; predaval je velezanimo g. prof. Gvaiz. Škoda le, da je bila udeležba premajhna; mlajši kolegi so se posebno odlikovali z — odsotnostjo. Seveda so trije dnevi prekratki, a vendar je učiteljstvo že s tem veliko pridobilo in je g. Gvaizu iz srca hvaležno za prijazna navodila.

Iz teh poročil je razvidno, da naše društvo ne spi, marveč deluje.

Predavanja in risarski tečaj so sad odborovega delovanja. V tem oziru bo društvo nadaljevalo; zagotovila sta nam tudi gg. Bežek in Schreiner, da se potrudita med nas, ko jima bo čas dopuščal. Čudežev pa društvo ne more delati, ni predsednik niti tajnik ne nameščata učiteljev; v tem oziru naj se obrnejo gospodje kolegi, ki se jim godi krivica, na pravo addresso.

Tajnik.

Književnost in umetnost.

Domače ognjišče. Štev. 6. — 1. Olga Kobau: O dekliski vzgoji. — 2. Rudolf Horvat: O vzgoji otrok v predšolski dobi. — 3. Listek Ivo Trošt: Sprl se je z njimi — 4. Dopisi. — 5. Drobtine. — Ta list iznova najtopleje priporočamo!

Knjižnica za mladino. 31. knjiga tega podjetja, toži založnik, nima mnogo več sreče od prejšnjih. Dočim so na Goriškem naročene nanjo vse šole in se na Spodnjem Štajerskem prav sedaj čujejo glasovi v učit. društvih, da se uvršča to podjetje enakovredno drugim učiteljskim publikacijam, se na Kranjskem ne gane nihče, v Istri in tržaški okolici nihče, v Korotanu, kdo? Pač škoda lepih namenov, ki smo jih pred leti stavili v to podjetje, škoda pa tudi onih kron, ki bi jih sicer dobila „Zaveza“ od čistega izkupička, pa jih ne dobi, ker ima založnik s podjetjem izgubo. Ali ni naravnost indolentno, da pustimo, „Knjižnico za mladino“ životariti ob borih 300 naročnikih, ko bi jih lahko imela, ako bi bile naročene vse šole, najmanj 3000!

Učitelji so jo ustanovili, učitelji pišejo zanjo, učitelji urejajo in učitelji — ne podpirajo. Kje je tu logika? O, ki bi znali vsaj na pol tako usiljevati svoje blago, kakor ga znajo nasprotniki iz Kat. tiskarne in nje filijalk usiljevati celo sovražnikom! Ali nas niso naučili še ničesar? — Kakor kažejo razmere, res ne. Zato pa naj otroci kupujejo knjigo v svojo zabavo pri nasprotniku, ki nas pita s stvarmi, kakršne ugajajo njemu in njegovim namenom. Tovariši zgenimo se!

Razpis častnih nagrad za nove slovenske, hrvaške ali srbske skladbe. „Glasbena Matica“ razpisuje v smislu odborovega sklepa z dne 26. junija 1907 častne nagrade v skupnem znesku 600 K za izvirne slovenske, hrvaške ali srbske skladbe, in sicer za moške, mešane in ženske zборе, dvospeve in samospeve, za klavirske in vijolinske skladbe. Konkurence med skladatelji ne bo; kar bo vredno, da se izvaja, se primerno nagradi in izda. Termin do 1. decembra 1907. Skladbe bo ocenjevala posebna jury. Imena skladateljev naj se pošiljajo v zaprtih kuvertih. „Glasbena Matica“ želi s tem poživiti skladateljsko delovanje, obenem pa tudi dejansko vršiti jugoslovansko vzajemnost na glasbenem polju. Odbor „Glasbene Matice“.

Simon Gregorčič. Naznanili smo že, da je napisal g. Anton Burgar Gregorčičev življenjepis, in sicer na podlagi ustnih podatkov in pisem pokojnega pesnika, ki jih je dal pisatelju v uporabo g. notar Ignacij Gruntar, ožji prijatelj pesnikov. Elegantno opremljena knjiga, ki jo krasí pesnikova slika, nam kaže Gregorčiča kot človeka v jasni in prikopni podobi. V nji je objavljenih mnogo doživljajev, ki so nam bili doslej neznaní in ki nam napravljajo Gregorčiča še bolj simpatičnega. Gregorčičevo življenje ni bogato velikih dogodkov, težišče njegovega bogastva je bilo v njegovem sreću. Knjiga nam kaže vso trnjevo pot življenja preganjanega „goriškega slavca“. — Ker je cena knjige nizka — broširan izvod velja 1 K 20 h, elegantno vezan pa 2 K — in ker je njena vsebina zanimiva, smo preverjeni, da se ta življenjepis ljubljenega pesnika čimprej razširi po vseh slovenskih pokrajinah. Knjiga je naprodaj v vseh knjigotrdnicah in pri založniku, gosp. notarju Ign. Gruntarju v Ribnici na Dolenjskem.

Slovenska abeceda — tako se imenuje lična knjižica za pouk v ženskih ročnih delih, ki jo je izdala gospa M. Kiferle, učiteljica ženskih ročnih del v Medvodah. To knjižico z veseljem pozdravlja vsaka slovenska učiteljica, ki se bavi s poukom v ženskih ročnih delih, zakaj ona izpopolnjuje občutno vrzel v naših pripomočkih za ženska ročna dela, ki so itak preskromni, preneznatni. Naše učenke so dosedaj kupovale podobne knjižice nemških firm, z nemškimi abecedami, nemškimi nadpisi — in sicer ubožnejše po 10 do 20 h komad s tako majhnim, nerazločnim tiskom, da jih je vestna učiteljica le s težkim srcem gledala v njih rokah; večje knjižice take vrste so imele res razločnejši tisk, toda za ubožnejše učenke so bile že nedosegljive, ker stane komad po 30 do 50 h ali še več. Res je pred leti hrvaški učitelj I. Vidujevič izdal: „Malo veziljo“ — zbirko jednostavnih uzor-veziv, toda knjiga za naše šole ni bila prikladna, ker vsebuje poleg lepe zbirke hrvaških narodnih motivov — za vezenje njih slikovite narodne noše — le eno samo abecedo. To in pa nje cena — komad po 60 h — jo delata za naše šole neprikladno.

Zato pa je gospa založnica s to izdajo pogodila pravo za naše šole. Knjižica ima abeced — pisanih in tiskanih — na izbero — in kar je glavno: slovenskih s č, š, ž — in brez onih nepotrebnih y-x in q-jev! Nadalje nahajamo v nji nekoliko okrajkov z vogali in brez voglov, številke po sebi umevno, izpopolnjevalnih likov, dva napisa in h koncu celo osnovo in razdelitev zaznamovalne vajenice. Edino kar pogrešamo in kar bi bilo želeli, da bi se v nji nahajalo — nekoliko monogramov; toda le-te si učiteljica tudi sama sestavi za slučaj potrebe.

Opozarjam s temi vrsticami slovenske kolegije nanjo z namenom, da si jo za bodoče šolsko leto pravočasno naroče — zakaj katera jo je enkrat rabila, jo bo priporočala dalje, saj se knjižica itak sama priporoča.

„Učit. Tovariš“ — je itak že tudi objavil, da je čisti dobiček namenjen za Učit. konvikt. I. M., učiteljica.

Na znanje! Vsem onim čestitim tovarišem in tovarišicam, ki so naročili (oziroma naročile) svoječasno po „Naročilnici“ pri podpisancu novo spevoigro „Slava domovini!“ tem potom vljudno naznanjam, da izide dotičnega glasbeno delo do začetka novega šolskega leta za gotovo. Do sedaj ni bilo mogoče, ker je bila „Učiteljska tiskarna“, ki mi bo tiskala odlej vse glasbene publikacije, z raznim drugim, nujnejšim delom preveč preobložena. „Venček triglasnih narodnih pesmi za šolo in dom“, ki je naznanjen na platnicah pravkar izišlega 13. zvezka „Zab. knjižnice“, je v tisku in bo do konca tega meseca dogotovljen. To delce obsega same take

narodne pesmi, ki jih Žirovnikova zbirka nima in bo kaj primerno zlasti za šolske uprizoritve (veselice itd.) ondi, kjer se iz kakšnegasikoli vzroka ne morejo ali nočejo lotiti spevoiger. Cena izvoda je 50, s poštnino 55 h. Pri večjem naročilu primeren popust.

V Središču, dne 16. julija 1907. Anton Kosi.

Politiški pregled.

*** Šusteršič proti Hribarju.** Legitimacijski odsek je imel dne 12. t. m. sejo. Med drugim se je razpravljalo tudi o oddaji referata o izvolitvi poslanca Hribarja. Predsednik dr. Šusteršič je dal besedo dr. Benkoviču, ki je predlagal, naj se določi za referenta furlanski klerikalni poslanec dr. Bugatto. Temu predlogu so se odločno uprli dr. Laginja, Staročeh dr. Srb in socialist dr. Pernerstorfer. Pri glasovanju je dobil Bugatto 24 glasov, dr. Laginja pa 15. Referentom o Hribarjevi izvolitvi je bil torej izvoljen Italijan Bugatto. — Postopanje Šusteršičevega kluba je vzbudilo v krogih slovanskih poslancev največje ogorčenje, to tembolj, ker se je pokazalo, da so bili poslanci „Slovenskega kluba“ dogovorjeni z Nemci, da ne sme referata o Hribarjevi izvolitvi dobiti noben slovanski poslanec. Prejšnji četrtek so nemški narodnjaki obljubili dr. Ivčeviću, da bodo v odseku glasovali ali za dr. Laginjo ali pa za dr. Rybafa, na odsekovi seji so pa enoglasno oddali svoje glasove dr. Bugattu, ki ga je predlagal dr. Benkovič. — Poljski poslanec dr. Walachowski je izrekel poslancu Hribarju svoje obžalovanje, da se je dogodil škandal, da je bil zaradi dogovora Šusteršičevega kluba z Nemci določen referentom o izvolitvi slovenskega poslanca Neslovan. — Pri poslancih drugih narodnostij bi bilo kaj takega naravnost nemogoče. Laški klerikalci imajo n. pr. vse druge reči na razpolago proti izvolitvi liberalca Maranija. kakor pa slov. klerikalci proti Hribarju, toda niti na um jim ni prišlo vložiti kak protest, ker znajo varovati ugled svojega naroda v parlamentu. Samo Slovenci smo tako nesrečni, da nas Šusteršič stavi na Dunaju venomer na sramotilen oder v posmeh drugim narodom ter v pogum vladi, da nas še bolj razdvaja in uničuje!

*** Ali bo funkcioniral novi parlament?** Predsednik dr. Weisskirchner se je napram dopisniku „Tempa“ izrazil takole: „Dogodili so se sicer burni prizori, toda ne bilo bi logično iz tega sklepati, da nova zbornica ne bo za resno delo. Vkljub ljutim nasprotstvom se lahko iz resnih in temeljitih govorov razvidi, da je v parlamentu mnogo inteligentnih mož. Ne dvomim, da bo nova zbornica povoljno rešila vsa aktualna vprašanja in takisto imam zaupanje, da se bo tudi ugodno rešilo jezikovno vprašanje.“

*** Jezikovno vprašanje** v parlamentu je rešeno tako, da ima češke govore v zbornici ekscerpirati poseben uradnik; priobčijo se v državnozbornski korespondenci. — Jugoslovanski klub je izrekel svoje obžalovanje, da ga češki klub ni povabil na sodelovanje glede jezikovnega vprašanja. Kje je slovanska solidarnost?! Tam, kjer treba, je ni!

*** Časopis „Rozkvet“ prepovedan.** Praški nadškofijski ordinarijat je prepovedal perijodični časopis „Rozkvet“, ki je zasledoval isto smer kakor prej „Rozvoj“ in „Bily Prapor“. — Jeli s tem tudi udušena nezadovoljnost med češkim nižim svečenstvom, in jeli s tem ubita tudi ideja, ki sta jo zastopali imenovani duhovniški glasili, je pa drugo vprašanje, ki bi mu ne hoteli pritrditi.

*** Naseljevanje Madjarov na Hrvaškem.** Peštanska parcelarna banka ponuja za posestvo Lučinci obč. Viličselo (okraj Požega) 620.000 K. Lastniki tega posestva so štirje Nemci. Banka bi potem naselila na posestvo Madjare iz Bačke.

*** Ogrska poslanska zbornica.** Zasedanje ogrske poslanske zbornice je odloženo do 10. oktobra t. l.

*** Trozveza — podaljšana.** Trozveza, sklenjena junija meseca leta 1902., naj bi trajala do junija 1908. V pogodbi je bilo določeno, da ostane zveza veljavna še daljnih 6 let, ako je ne odpovedo junija leta 1907. Ker se pa to ni zgodilo, traja trozveza do junija leta 1914. Tako poročajo iz Rima.

*** Volilna reforma na Ogrskem.** V nasprotju z vestmi, da predloži vlada že v jesenskem zasedanju parlamentu zakonski